

zmeny a uznesenia týkajúce sa rozvoja psychologickéj vedy i pedagogickej praxe nesú pečať jeho vplyvu.

Popri vedeckej činnosti je snáď najvýznamnejšou už spomenutá pedagogická činnosť doc. Stefanoviča, veď mnohí z nás sme ho spoznali a pamätáme si ho predovšetkým ako jedného z našich učiteľov. Počas mnohých rokov jeho pôsobenia na vysokých školách sa na jeho prednáškach a seminároch, venovaných najmä psychologickéj problematike vyučovania a učenia sa, vystriedali stovky študentov. Stretli v ňom odborne vysoko erudovaného, tolerantného, prísneho a zároveň láskavého učiteľa. So záujmom počúvali jeho prednášky, diskutovali na seminároch a prichádzali k nemu na konzultácie. O vysokej úrovni jeho pedagogického pôsobenia svedčí aj fakt, že veľká časť študentov z každého ročníka sa rozhodne vypracovať diplomovú prácu pod jeho vedením. A viacerí nekončia ani tu, ale vracajú sa pod jeho ochranné pedagogické krídla ako aspiranti a vyhľadávajú jeho pomoc a odbornú radu pri riešení problémov, s ktorými sa stretávajú vo svojej odbornej psychologickéj alebo pedagogickej praxi.

A taký je doc. Stefanovič aj ako kolega – ochotný pomôcť a poradiť. Vždy prináša svoj živý a osobitý vklad do plnenia odborných úloh katedry i do riešenia ľudských problémov v pracovnom kolektíve. So svojim rozhľadom v odbornej problematike, s bohatými pedagogickými a životnými skúsenosťami, ľudským a individuálnym prístupom k človeku a v neposlednej miere so svojim zmyslom pre humor je jednou z opôr kolektívu katedry a jedným z jej najobľúbenejších členov. Jeho vitalita a živý záujem o účasť na odbornom a spoločenskom dianí je nám zárukou mnohých ďalších odborne a ľudsky bohatých a vzácnych spoločných zážitkov s ním. My mu k nim prajeme dobré zdravie a veľa osobnej pohody.

G. Stefaneková

XXIII. MEZINÁRODNÍ KONGRES PSYCHOLOGIE V MEXIKU

Mezinárodná spoločnosť vedecké psychológie (IUPS) poľadá pravidelne každé štyri roky mezinárodný kongres, ktorý je najvýznamnejším svetovým setkáním psychologů; na ňom sa psychologové zabyvajú teoretickými, metodologickými, experimentálnymi i organizačnými problémy své vedy.

Usporiadáním XXIII. mezinárodného kongresu psychológie povelila IUPS Mexickou psychologickou spoločnosťou, ktorá ho realizovala spolu s Národnou mexickou univerzitou ve dňoch 2.–7. září 1984 v překrásném prostředí lázeňského města Acapulca - Convention Center. Mexičtí hostitelé věnovali přípravě i průběhu kongresu velikou pozornost. Čestnou záštitu přijal sám prezident Mexické republiky Lic. Miguel de la Madrid Hurtado a jako jeho zástupce dr. Guillermo Soberón Acevedo, ministr zdravotnictví, který byl osobně na kongresu přítomen. Čestným předsedou kongresu byl rektor Národní mexické univerzity dr. Octavio Rivero Serrano. V čestném předsednictvu byli přední představitelé mexického společenského, politického a vědeckého života.

Nejnáročnější funkci vykonával předseda kongresu Rogelio Diaz-Guerrero, který měl k dispozici organizační výbor, výbor pro vědecký program, výbor pro zajištění finančních otázek, výbor pro

kulturní a společenský program a některé další výbory a komise, které zajišťovaly ostatní aktivity související s dobrou přípravou a průběhem kongresu.

Veliké úsilí a snaha pořadatelů umožňuje konstatovat, že kongres proběhl úspěšně; přesto pořadatelé nedosáhli preciznosti soudruhů z NDR, kteří organizovali předchozí XXII. mezinárodní kongres v Lipsku v roce 1980. Např. velice slabou úroveň měl denní kongresový bulletin, který postrádal hlubší informace o vlastním vědeckém programu a jednání. Pořadatelé nevydali ani nejnutnější informace o počtu účastníků a počtu zastoupených zemí. Nekonal se ani závěrečné plenární zasedání, na němž by byl alespoň předběžně zhodnocen průběh konference a oceněny její výsledky.

Počet účastníků kongresu lze tudíž pouze odhadovat; bylo jich méně než na kongresu v Lipsku, kolem dva a půl tisíce, z nich bylo veliké množství studujících psychologie z latinskoamerických zemí, zejména však z pořadajícího Mexika. Počet účastníků z latinskoamerických zemí byl pochopitelně nejvyšší; hodně účastníků bylo z USA, Kanady a dalších kapitalistických zemí. Zastoupení socialistických zemí bylo poměrně malé, např. SSSR 18, NDR 9, PLR 8, BLR 4, MLR a ČSSR po dvou. Za ČSSR se kongresu zúčastnil člen korespondent Damián Kováč, předseda Čs. psychologické společnosti ČSAV, a prof. Milošlav Ko-

dým, předseda vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie CSAV; oba aktivně vystoupili, resp. předložili odborné referáty, které budou publikovány ve sjezdových materiálech.

Slavnostní zahájení kongresu se konalo v neděli 2. 9. večer v „Centro de Convenciones Acapulco“. Kromě bohatého a svérázného kulturního programu vystoupili předseda XXIII. kongresu Rogeilo Diaz Guerrero a předseda IUPS Friedhart Klix. Dr. Guerrero vyjádřil uspokojení nad tím, že kongres se koná právě v jeho zemi, kde v současné době dochází k bouřlivému profesionálnímu vývoji psychologie, což se mj. potvrzuje četnými příspěvky mexických psychologů na kongresovém jednání. Zdůraznil potřebu stavět do protikladu tradiční antropocentrickou psychologickou teorii se složitou specifikou současného života. Vyslovil předpoklad, že psychologická věda „zvíťzí“, jestliže bude umět odvážně definovat, co by se mělo chápat pod pojmem lidský ekosystém. Dr. Klix zdůraznil, že mezinárodní psychologický kongres se poprvé koná v latinskoamerické zemi. Považuje to za důležité zejména proto, že v současné době se psychologie stává skutečně světovou vědou a latinskoamerické země musí sehrát důležitou úlohu v jejím dalším rozvoji. Dále se zmínil o historii psychologie, která je vědou usilující o naplnění zásady G. Galilea: „Změř, co je měřitelné, zasaď se o to, aby bylo měřitelné i to, co zatím není.“ Upozornil na rozvíjející se vztahy psychologie s dalšími vědami. Popřál úspěch jednání XXIII. kongresu, který pak oficiálně zahájil dr. Guillermo Soberón Aceveda, zastupující prezidenta republiky.

Vědecký program kongresu byl organizován formou vyžádaných přednášek světových odborníků (17), symposií (74), tematických sekcí (108), diskusních zasedání (9) a zasedání pracovních skupin – tzv. Workshops (18). Kromě toho probíhaly tematické sekce mladých psychologů (10) a speciální zájmová setkání (19); mnohá zájmová setkání byla zorganizována dodatečně, aniž byla předem plánována.

Mezi předními světovými psychology, kteří byli požádáni o přednášku zásadního významu, byli též tři zástupci socialistických zemí. B. F. Lomov hovořil na téma „Otázka imaginace v psychologii“, F. Klix přednesl příspěvek k problematice „Parametry kognitivní účinnosti: nový přístup k měření lidské inteligence“ a W. Szewczuk seznámil pří-

tomné s koncepcí obecné psychologie a její výuky v Polsku. Všechny uvedené přednášky byly hojně navštíveny a měly velký úspěch.

Vědecká symposia kongresu byla organizována tak, aby obsah jejich jednání zahrnoval co nejširší psychologickou problematiku. Organizátoři kongresu připravili symposia z těchto oblastí:

1. Základní psychologická věda (obsahovala problematiku výzkumu všech psychických procesů a problematiku metodologickou).

2. Oblast psychologické aplikace (zahrnovala výzkum terapie, učení, psychologických problémů týkajících se zdraví, profesionálních problémů psychologů aj.).

3. Interdisciplinární přístupy k psychologickým problémům (psychologický výzkum životního prostředí, biochemie a farmakologie paměti, výzkum informačních procesů).

4. Problematika národního a světového vývoje (nové poznatky v tzv. „cross-cultural psychology“, plánování národního vývoje, problémy podpory světového míru a mírového hnutí).

Individuální vědecká sdělení (referáty), týkající se určitého společného tématu, byla organizována do tematických sekcí. Některé z těchto sekcí byly podobné krátkým symposiím, ostatní se skládaly z jednotlivých, relativně samostatných a nezávislých sdělení. V tematických sekcích odeznělo přes 500 referátů.

Podle odhadu se na přípravě přednášek, referátů, diskusních vystoupení ap. podílelo více než 2000 psychologů (autorů).

Pro XXIII. mezinárodní psychologický kongres v Mexiku byly stanoveny tři oficiální jazyky: španělština, angličtina a francouzština. Většina referátů odezněla ve španělštině.

Veliká tematická rozmanitost kongresového jednání a každodenní paralelní zasedání až ve dvaceti prostorech ztěžuje bezprostřední zhodnocení projednávaných problémů a celkového hodnocení obsahových výsledků kongresu a tím také současných trendů v současné světové psychologii. To je otázka dlouhodobá a náročná, jíž se na základě dostupných materiálů budou českoslovenští psychologové věnovat. Uvedeme nyní v této zprávě alespoň některé dílčí poznatky a předběžná hodnocení.

A. SYMPOZIA

Nejvíce obsazeným bylo symposium týkající se psychických procesů a očních

pohybů, kde odeznělo více než 30 příspěvků. Následovalo sympozium „Řešení problému v komplexních situacích a v situacích nejistoty“ s 12 příspěvků. Na třetím místě, pokud jde o množství příspěvků, bylo sympozium „'Gestalt' teorie, zpracování informací a ekologická psychologie (k uctění památky Franka Restla)“, jakož i „Motivace a informační procesy“ s 11 příspěvků. Dále pak „Psychosociální proměnné v sociální změně“ s 10 příspěvků. Následovala problematika: emocí, sociálních kognicí, kognitivních projevů při úzkosti, mikro- a makroúrovně plánování z hlediska národního rozvoje, některých aspektů psychologických studií kresby, osobnostních dimenzí založených na „arousal“ teoriích (vždy 7 příspěvků).

Problémy řešené v rámci jednotlivých sympozií byly natolik heterogenní, že o nich mohlo být přednášeno i v sympoziu jiném. Např. „Motivace a informační procesy“ a „Motivace, emoce a činnost“. Není možné přehlédnout, že samostatná sympozia byla věnována vlastní, latinskoamerické kultuře a rovněž proběhlo samostatné sympozium nazvané „Příspěvek psychologie k porozumění a podpoře míru ve světě“. V příspěvcích tohoto sympozia, ať už spekulativních či opřených o empirické údaje zejména z anket a postojových škál, je sice vidět snaha mír podpořit a zachovat, ovšem přístupy autorů jsou většinou nerealistické, „čistě psychologické“, odhlížející od hlubších vztahů a nestojí na metodologické bázi marxisticko-leninské filozofie. Podrobněji se zmíním pouze o dvou sděleních, a to H. J. Eysencka a M. Vorwerga.

Eysenckovo sdělení „Biologické příčiny a kognitivní procesy: fundamentální problém v oblasti psychologie osobnosti“ vyšlo z historického pohledu. Autor v úvodu zdůraznil, že po introspektivní psychologii následoval behaviorismus a po něm kognitivní teorie, které podle něj mohou být považovány za pokročilejší formu introspektivismu. Eysenck tyto teorie kritizuje zejména proto, že opomíjejí, že chování i kognitivní procesy mají základ v CNS a v autonomním nervovém systému. Právě proto věnoval většinu svého vědeckého úsilí odhalení fyziologických a humorálních faktorů, jež zapříčiňují a zprostředkovávají chování, introspekce i kognitivní procesy, jež jsou charakteristické pro různé typy osobnosti, nebo se týkají různých motivačních typů. Vysvětlil chování včetně motivačního u introverta a extraverta. Introvert je

motivován vyhýbáním se družným příležitostem, k jakým dochází při sociálních setkáních. Extravert je naopak vyhledává (sociální styk) a rád se vyhýbá silným sensorickým stimulům. Tvrdí, že takovéto chování a motivace mají rozdílnou fyziologickou bázi ve stupni kortikálního vzrušení, pravděpodobně zprostředkovanou retikulárním aktivačním systémem. Tvrdí, že struktury základní pro chování, introspekci nebo kognici mají genetickou bázi, a uvedl, že 2/3 celkové variance osobnosti je determinováno hereditárně. Toto své tvrzení dokládá teorií schizofrenního myšlení Frithe(ho). Předpokládá, že pozitivní symptomy schizofrenie, např. halucinace, bludy a poruchy myšlení mohou být vysvětleny v termínech nedostatků mechanismu, který kontroluje a omezuje obsahy vědomí, jež jsou u schizofrenie mechanismy průvodními, normálně jsou však pod hranicí vědomí. Tato teorie může být experimentálně testována v experimentech „sémantického podmalování“ (semantic priming). První paradigma predikuje, že ve schizofrenii není inhibiční „priming effect“, což bylo i potvrzeno. Dále uvedl, že schizofrenie může být považována za výsledek určité formy onemocnění, které interferuje s obvyklými mentálními procesy, ale je také možné ji považovat za částečně geneticky determinovanou osobnostní strukturu, což podporují poslední práce Hemsleye.

Dále Eysenck dokazoval existenci osobnostní dimenze psychický rys (Psychoticism), která je podle jeho názoru ve svém extrému podkladem schizofrenie i ostatních psychotických onemocnění. Pro důkaz své hypotézy uvedl nepublikovaný experiment Bullena a Hemsleye, jimž vyšlo, že vysoce P skórující vykazují podobné kognitivní reakce k „priming“ procesu jako schizofrenici, zatímco osoby skórující nízko v P (psychotickém rysu) nikoliv, tzn. chovají se normálně. Jako další pro podporu své teorie nabídl výsledky s monozygotními a dizygotními dvojčaty. V závěru svého sdělení poukázal na nutnost utvoření řetězu z genetických přes hormonální a fyziologické k behaviorálním a kognitivním funkcím.

Ve svém druhém sdělení „Genetics of Emotion“ se však jevilo jeho vystoupení více empiricky podložené a mimo jiné opřené o pavlovovské podmiňování, i když celou problematiku vidí samozřejmě více komplikovaně, než původní zastánci této teorie předpokládali.

Z psychologů socialistických zemí měl úvodní slovo k sympoziu „New trends in behavior modification“ (Nové trendy v modifikaci chování) M. Vorweg z NDR. Na základě studia současné literatury, vycházející ve světě k této problematice, věnoval pozornost třem základním předpokladům (požadavkům):

1. Je potřebné jít za vklad získaný ve verbální komunikaci. Pro psychoterapii, jejímž cílem je uvolnit (osvobodit) pacienta jako sociálně kompetentní individuum, musí být vytvořeny aktivní metody psychoterapie, které umožňují kontrolu svého sociálního prostředí. V tomto procesu musí být pacient naučen rozlišovat mezi nezměnitelnými okolnostmi, kterým se má rozumně adjustovat (aktivním a motivovaným způsobem) a těmi životními okolnostmi, které může svoji aktivitou užitečně vzhledem k sobě změnit.

2. Druhý základní požadavek vývoje psychoterapie se podle Vorwerga týká sociální podstaty cíle psychoterapie a metod užívaných k jeho dosažení. Ve shodě s marxistickou sociální psychologií, jejímž je spoluvůrcem, řekl, že aktivní výkonově orientované chování nepředpokládá pouze individuální spokojenou existenci (well being), ale především sociální souhlas a integraci v sociální komunitě. Toto je odrazem objektivního faktu, že individuální dosažení výkonu je předpokladem úspěchu kolektivního úsilí, zatímco na druhé straně takový výkon může nalézt své místo a váhu pouze uvnitř rámce kooperativních vztahů. To vysvětluje, proč není zdravá lidská aktivita v případě, kdy prostředí neodpovídá individuální aktivitě a kdy není možné tuto aktivitu realizovat uvnitř společenských vztahů.

Dále autor zdůraznil, že bez ohledu na povahu motivů (materiální či sociální) je chování vždy interpersonálním chováním, jehož fungování musí být obnoveno v psychoterapeutických procesech. Zvýraznil fakt, že obdobně jako v „client-centered“ psychoterapii (orientované na klienta) i koncept klasické psychoterapie chování není pouze konceptem reaktivním, ale především nonsociálním. Proto individuální aktivace mechanismu mentální regulace, ve vztahu ke kompetentnímu chování, může být obnovena a prováděna pouze uvnitř sociálních vztahů. Proto v terapeutické skupině požaduje realistickou reprezentaci skutečných vztahů, primárně existujících

a dynamicky vytvářejících aktivního jedince. Verbální komunikace v terapeutické skupině jednak aktivitu iniciuje, zapřičiňuje její reflexi a klasifikaci.

3. Ve třetím požadavku poukázal Vorweg např. na psychoanalýzu a Gestaltterapii, kdy pacient je v roli „věřícího“, o cvičeních (v případě Gestalt) či interpretacích (v případě analýzy) rozhoduje psychoterapeut. Tomu samozřejmě odpovídá i pojetí člověka.

Na závěr se M. Vorweg vyjádřil k psychoterapii budoucnosti, která bude reflektovat současné pojetí aktivního člověka a ponechá si pozitivní stránky i z dosavadní tradiční psychoterapie. V jejím centru bude aktivně jednajícím člověkem, který bude schopen prožít zkušenosti a jistoty v sociální interakci při reflexi svých vlastních vědomých činností. Upozornil však, že zatím nebyly vyvinuty techniky, které by vycházely z tohoto konceptu psychoterapie. Je možné k tomu dodat, že zatím asi blíže k takové psychoterapii má tzv. sociální psychologický trénink vyvinutý v NDR zejména pod vedením M. Vorwerga.

B. TEMATICKÉ SEKCE

Kromě již zmíněných sympozií probíhaly také tematické sekce. Tyto byly rozděleny:

a) *tematické sekce* pro pozvané řečníky, převážně ze zemí Latinské Ameriky. Tyto sekce byly 3;

b) *navržené tematické sekce*, kterých bylo 15;

c) *oblasti*, kterých bylo 21, přičemž každá oblast měla řadu tematických sekcí;

d) *program mladých psychologů*.

Oblasti (c) byly dále členěny do tematických sekcí, jejichž počet v každé oblasti značně kolísal. Pro představu pouze vyjmenuji všech 21 oblastí s tím, že později bych stručně zvýraznil, o jakou problematiku byl největší zájem, což může být hrubým ukazatelem směru, kam psychologie ve světě směřuje. Tematické sekce probíhaly v rámci těchto oblastí:

- čítí, vnímání a psychofyzika
- emoce
- úzkost a jiné emoce
- motivace a učení
- myšlení a kognice
- psycholingvistika, symbolizace, komunikace
- experimentální psychologie zvířat
- psychofyziologie zvířat
- psychofyziologie člověka
- psychofarmakologie

- psychologie hodnocení
- dějiny psychologie
- psychologická teorie
- transkulturální psychologie
- životní prostor vývojové psychologie
- pedagogická psychologie a psychologie vyučovacího procesu
- klinická psychologie
- psychologie zdraví (Health Psychology)
- sociální psychologie a psychologie osobnosti
- psychologie práce a řízení
- environmentální psychologie

Nejvíce tematických sekcí bylo v oblasti „Health Psychology“. V rámci devíti sekcí bylo předneseno 82 sdělení. Vlastní název „Psychologie zdraví“ byl u tří tematických sekcí (I–III). Domnívám se, že rozdělení do nich nebylo děláno na základě nějakého kritéria, spíše bylo nutné vyhovět velkému počtu zájemců. Účastník mohl vyslechnout diskusní příspěvky týkající se obtíží kardiaků, těhotných žen, při řízení stresu, taxonomii dětí s „asthma bronchiale“ ... až po příspěvky týkající se duševního zdraví dětí zahraničních dělníků v NSR.

Dalšími tematickými sekcemi v rámci této oblasti byly: „Individuální a společensky behaviorální zdraví podporující postupy“, „Institucionalizovaná zdravotní podpora a rehabilitace“, „Alkoholismus a jiné drogové závislosti“, „Měření zdraví I–III“. Pokud jde o počet příspěvků i počet tematických sekcí, následovala oblast „Klinická psychologie“ s 8 sekcemi a 59 sděleními. Program mladých psychologů měl 10 sekcí s 58 sděleními. Bohužel v tomto programu ze socialistických zemí participoval pouze jeden Jugoslávec.

V oblastech „Myšlení a kognice“, „Psychologie pedagogická a psychologie vyučování“ a v oblasti „Sociální psychologie a psychologie osobnosti“ proběhlo vždy 5–6 tematických sekcí, přičemž každá oblast reprezentovala přibližně 50 příspěvků.

Zájmovou oblastí byla oblast „Psychological Theory“ (Psychologická teorie), kde nejen vystoupilo několik psychologů ze socialistických zemí s teoriemi důsledně vycházejícími z pozic marxisticko-leninské metodologie, ale i příspěvky tzv. „kritické psychologie“, která se hlásí k myšlenkám L. S. Vygotského a A. N. Leontjeva o „kulturně historickém vývoji“. Za svůj cíl však považují rozvinout pozitivní koncept psychologické teorie, metod a technik v kapitalistické společnosti (Dreier, Keiler, Maiers, Raethzel).

Nám jsou nejznámější myšlenky jednoho z výrazných představitelů tohoto směru Klause Holzkampa a jeho ženy P. Holzkamp-Osterkampové, jejichž knihy vycházejí v NDR. Poslední kniha Osterkampové „Grundlagen der psychologischen Motivationsforschung“ vyšla v roce 1981.

Značná pozornost psychologů byla věnována problematice výkonu, stressu, úzkosti a pojmu „coping“. Právě na základě „copingu“ je v posledních několika letech vysvětlováno vyrovnávání se člověka s náročnými životními situacemi. K této problematice byla zaměřena řada příspěvků v různých tematických oblastech a sekcích od problematiky „Pedagogická psychologie a psychologie vyučovacího procesu“ přes oblast „Psychologie zdraví“ až k oblasti „Psychologie práce a řízení“.

Výrazným trendem v činnosti psychologů prakticky celého světa je zvýšená angažovanost v otázkách míru. Poslední den jednání (pátek) byl vyhlášen jako mezinárodní den míru. Velice aktivně vystupovali zejména psychologové socialistických zemí. V závěru bylo přijato prohlášení „Psychologové za mír“, které uvádíme v plném znění:

„Psychologie je věda, která se rozvíjí na celém světě. Jejím hlavním předmětem je studovat myšlení a chování člověka, jejím hlavním úkolem je pomáhat lidstvu.

Proto dnes, kdy lidská společnost je ohrožena válkou, vystupují psychologové celého světa jednotně a jednoznačně.

Je nesmyslné tvrdit, že život těch, kteří přežijí jadernou válku, může být normální, lidský. Dobře víme, že lidská mysl nemůže zůstat nedotčena jejími důsledky. Člověka, který případně přežije, hluboce postihne smrt těch, kteří jsou mu drazí, ztráta domova, zničení sociálních institucí, rozpad kultury a narušení tradičního způsobu života.

Člověk se nenarodil s dispozicemi pro válku!

My, psychologové z více než třiceti zemí celého světa, kteří se sešli na světovém kongresu psychologie (Acapulco 1984), obracíme se na výkonný výbor Mezinárodní psychologické společnosti, aby účinně působil na své národní organizace ve smyslu využití všech prostředků sloužících k udržení míru; ať získávají své členy, organizace a instituce k angažovanosti pro mír.

Navrhujeme ustanovit v rámci IUPS komisi či pracovní skupinu s názvem: „Psychologové pro mír a proti jaderné

válce", do níž národní společnosti IUPS budou delegovat své členy. Hlavním úkolem komise bude koordinovat úsilí při studiu otázek psychologie míru v různých zemích světa, formulovat mezinárodní výzkumný program tohoto studia a organizovat symposia a pracovní schůzky v rámci mezinárodních a národních kongresů psychologie."

Součástí kongresu byly výstavy knih, přístrojové techniky, propagačních materiálů apod., které byly instalovány v kongresovém centru.

Kongresové materiály obsahovaly mimo obvyklých materiálů též dva svazky formátu A4 o celkovém rozsahu 668 stran s abstrakty přijatých referátů. V jednom čísle kongresových bulletinů byla podána informace o V. pražské mezinárodní konferenci v červenci roku 1986. Kromě toho byly na kongresu předány tyto informace včetně přihlášky k účasti.

Mezi nejvýznamnější společenské akce v rámci programu patřila zahajovací recepce, mexická fiesta a závěrečná večeře. Pro účastníky kongresu byly organizovány některé kulturní akce, zejména návštěvy významných míst a projížďka parníkem v zálivu Acapulca.

Valné shromáždění delegátů IUPS zasedalo dvakrát; jednání bylo vzhledem k programu velice náročné a tudíž i dlouhé. Kromě výročních zpráv předsedy, generálního tajemníka a pokladníka byly předneseny též zprávy jednotlivých výborů IUPS a zpráva o činnosti IUPS jakožto člena Mezinárodní rady pro společenskou vědu a Mezinárodní rady vědeckých společností. Došlo též k revizi statutu a procedurálních pravidel v činnosti IUPS. Za člena IUPS byla přijata jednomyslně Nikaragujská psychologická společnost. Byl projednán program zasedání XXIV. kongresu IUPS v Sydney (Austrálie) v roce 1988 a návrhy na místo konání XXV. kongresu v roce 1992; z uchazečů byl po bouřlivé kampani a diskusi vybrán Brusel (Belgie).

Nejbouřlivěji však probíhaly volby do nového výkonného výboru pro příští volební období. Předsedou byl zvolen dr. Wayne H. Holtzman (USA), místopředsedy dr. Rogelio Diaz Guerrero (Mexiko) a ak. Boris F. Lomov (SSSR). Mezi dalšími 11 volenými členy výboru (pokladník a generální sekretář není volena funkce) je pouze jeden psycholog ze socialistických zemí (prof. Klix z NDR). Zhodnotíme-li výsledky těchto voleb velice lapidárně, znamenají značnou ztrátu pozic zástupců socialistických zemí.

Před námi je nyní úkol podrobněji zhodnotit průběh a výsledky XXIII. kongresu psychologů a využít je v práci československých psychologů. Celkové a podrobné zhodnocení jednání psychologů v Mexiku bude projednáno v rámci ČSPS, vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV a z dílčích hledisek na jednotlivých psychologických pracovištích podle jejich zaměření. Ohlas XXIII. mezinárodního kongresu psychologie se nepochybně projeví přímo i zprostředkovaně na stránkách našeho časopisu Československá psychologie. *M. Kodým*

ČLOVĚK A PRACOVNÍ ČINNOST

Pod tímto názvem se ve dnech 6. a 7. listopadu 1984 uskutečnila v Praze na Slovanském ostrově konference pořádaná sekci psychologie práce ČSPS při ČSAV ve spolupráci s katedrou ekonomické sociologie a psychologie fakulty řízení Vysoké školy ekonomické v Praze. Zúčastnilo se jí asi 100 psychologů z teoretických pracovišť a z podnikové praxe.

Termínem jednání a ve značné míře i obsahově navázala konference na ukončení dílčího úkolu SPZV VIII-6-5/5, v jehož rámci byla řešena problematika psychické regulace pracovní činnosti a utváření socialistického vědomí pracujících. Proto také v úvodu jednání konference vystoupil zástupce koordinátora hlavního úkolu SPZV J. Khol, který charakterizoval návaznost uvedeného dílčího úkolu SPZV, přispívajícího k rozvoji teoretické základny psychologie práce, na další úkoly státního plánu základního výzkumu, umožňující zhodnocování teoretické základny i dalších oborů psychologie.

V hlavním referátu konference sdělil jejím účastníkům koordinátor dílčího úkolu A. Velehradský základní orientační informace o jeho řešení a nejzávažnější výsledky, které byly v rámci řešení úkolu dosaženy. Zaměřil se především na problematiku sociální determinace a sociální zprostředkovanosti psychické regulace pracovní činnosti, přehledně informoval i o dalších řešených otázkách a tematických okruzích. Obsahově na jeho referát svými příspěvky navázali J. Růžička, který vystoupil s problematikou motivace ve vztahu k řízení, B. Chalupa, který upozornil na význam teorie činnosti pro psychologii práce. Dále E. Bedrnová, která věnovala pozornost subjektivním determinantám výroby v ří-